

Utbildningsmanual

Pilot 2

Version: 15 augusti 2016

Denna utbildningsmanual för Skärmflygförbundets kurs för uppgradering till licensgrad Pilot 2 utgör en fördjupad checklista för de moment som finns upptagna på elevkort Pilot 2.

Generella regler för all utbildning inom Skärmflygförbundet återfinns i inledningen av Verksamhetshandbok, kapitel 4 Utbildning. Där finns också generella trafik- och väjningsregler samt regler för flygtrim.

Alla moment under kursen ska utföras självständigt för godkännande.

Observera de höjda inträdeskraven: 100 höjd- eller hangflyg och 60 timmar.

Teoriutbildning

Pilot 2 i nya licenssystemet är en komplett licensgrad som utfärdas med behörigheterna Berg, Hang och Bogsering. Elev som saknar någon av dessa behörigheter får dem vid utfärdandet av Pilot 2 under förutsättningar som framgår under nästa rubrik. Pilot 2-licens med begränsad behörighet utfärdas normalt inte.

Teorikursen och examinationen omfattar dels repetition och fördjupning av tre kapitel i SSFF:s kursbok Lär dig flyga skärm: kapitel 3 Aerodynamik, 4 Flyglära och 5 Meteorologi. Dessutom ingår kapitel 8 Avancerade flygmoment och kritiska situationer, 9 Termik och distansflygning samt 10 Luftrum.

Det finns bra kompletterande material till Lär dig flyga skärm. För studier av flygmeteorologi rekommenderar SSFF särskilt häftet Meteorologi för segelflygare som kan beställas från KSAB Pilotshop. Elever som tidigare inte studerat ”Security in Flight” bör göra det i seminarieform under Pilot 2-teorin (se utbildningsmanualen för Pilot 1).

På Pilot 2-nivå ska elev för att bli godkänd vara väl förtrogen med hela Lär dig flyga skärm. Nedan sammanfattas utbildningsmålen översiktligt.

- Aerodynamik: Hur samtliga de faktorer som beskrivs i kursboken påverkar flygfarkosten och kan förstås och påverkas i verkliga flygsituationer.
- Meteorologi: God förståelse för hur typiska vädersituationer uppstår och utvecklas, både i alpin miljö och plattlandsmiljö. Även någorlunda djup i detaljkunskaper om t.ex. molnbilder, torr- och fuktadiabat, föhn och annat extremväder.
- Avancerad flygning: God förståelse för alla typiska instabila flyglägen, hur de uppstår och hur de åtgärdas.
- Luftrum: Hur man navigerar för att undvika intrång i kontrollerat luftrum.

Självanalys och riskmedvetande

I teoriundervisningen ska även flygtrim, självanalys och riskmedvetande repeteras och gärna diskuteras. Utgångspunkten är att en Pilot 2 har behörighet att flyga självständigt i nya miljöer utomlands som kan vara utmanande och riskfyllda.

- Pilotens mentala och fysiska trim och dess betydelse för flygsäkerheten.
- Betydelsen av självkänedom. Typiska stressymptom, både egna och andras, samt stresshantering. Trötthet och trötthetstecken.
- Specifika möjligheter och risker vid flygning i bergsmiljöer utomlands.
- Lämpliga flygskärmar för nybliven Pilot 2.

Förslag till genomförande

Kursen har fokus på teori, men det finns inget som hindrar att teorikunskaper förmedlas i samband med praktiska kursmoment, som komplement till traditionell teorilektion. Rimligen består teorikursen ändå av åtminstone tre tillfällen om minst tre timmar, och ett förslag till kursplan ges nedan:

- Det första kurstillfället behandlar meteorologi,
- Det andra behandlar avancerad flygning och instabila lägen (kan förenklas om kursinnehållet för samtliga elever varit omfattande under Pilot 1-kursen). Luftrum, flygkartor och navigering.
- Det tredje består av ett skriftligt teoriprov, som lämpligen går igenom i efterhand i grupp eller med varje elev individuellt. Om något inte hunnits med vid tidigare teoripass kan det skriftliga provet föregås av en lektion som behandlar detta avsnitt. Det kan passa att t.ex. titta på luftrum, flygkartor och navigering under en lektionstimme före provet.
- Till detta kommer genomgång av det rättade provet, individuellt med varje elev eller i grupp, beroende på hur stor gruppen är och vad som är mest praktiskt.

Om kursen har en högre ambitionsnivå, till att även gå på djupet med hur man flyger effektivt i termik och lyckas i distansflygning (sträckflygning) så kan ytterligare ett kurstillfälle behövas, eller vävas in i kursplanen ovan.

Kompletterande teori för saknad behörighet

Pilot 2 utfärdas som en komplett licensgrad med behörigheterna Berg, Hang och Bogsering. Elev som saknar någon av dessa behörigheter får dem under följande förutsättningar i samband med utfärdandet av Pilot 2:

- Pilot 1 med behörighet Berg får Hang och Bogsering.
- Pilot 1 med behörighet Hang och Bogsering (Vinsch) får Berg,
- Pilot 1 med endast någon av behörigheterna Hang eller Bogsering (Vinsch) måste genomgå komplett kurs för saknad behörighet.

Möjligheten att på detta sätt få behörigheter ”på köpet” bygger på ett antagande som SSFF gjort, att en pilot på den nivå som motsvarar inträdeskraven för Pilot 2, i relationerna som beskrivs ovan, dels har tillräcklig erfarenhet för att kunna tillägna sig förmåga inom saknade behörigheter, och dels har en självinsikt som bidrar till ett säkert lärande på egen hand. Konkret: en pilot med Berg har erfarenhet av höjdflyg och i praktiken även av hang, och en pilot med Bogsering och Hang har erfarenhet både av höjdflyg och av starter och landningar i kuperad terräng och i stark vind.

Någon som enbart har en av behörigheterna Hang eller Bogsering antas å andra sidan ha sådana luckor i erfarenhet och lärande att det motiverar en separat kurs i saknade behörigheter.

Det är ytterst instruktören som bedömer om elevens förkunskaper, erfarenhet och självinsikt räcker för att utfärda de saknade behörigheterna. I teoriutbildningen ska vid behov ingå kompletterande moment som täcker de saknade behörigheterna.

Höjdflyg i termiska förhållanden, med bedömningslandningar

Den praktiska delen av Pilot 2-kursen kan utformas som en examination, eller ges ett mer omfattande utbildningsinnehåll. Typiskt är att en kurs av det senare slaget genomförs i bergsmiljö utomlands, men en Pilot 2-kurs ska även kunna genomföras ”hemma på vinschen”, under förutsättning att åtminstone några flyg sker i termik.

Oavsett vilken ambitionsnivå kursen väljer i de praktiska momenten, ska fem flyg göras med bedömningslandningar på en begränsad yta (cirkel med radie 5 meter). Minst två av bedömningslandningarna ska genomföras i termiska förhållanden.

I övrigt kan de fem flygen användas på det sätt instruktören finner lämpligt. Man kan t.ex. checka av att eleven är väl förtrogen med de övningar som beskrivs i det avslutande praktiska kursmomentet i Pilot 1-kursen (se utbildningsmanual för Pilot 1) och i annat fall repetera dessa.